

Tweede Kamer
Dhr. dr. G. Zalm
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum
19 september 2017
Ons kenmerk
BB/U201700685
Telefoon
(070) 373 8393
Bijlage(n)

Onderwerp
Vraagstukken Sociaal Domein

Geachte heer Zalm,

In ons gesprek van donderdag 14 september jl. hebben wij ervoor gepleit om op korte termijn een oplossing te zoeken voor een aantal vraagstukken in het sociaal domein. Wanneer we daarin slagen, kan de door u en ons beoogde samenwerking in de komende periode op een goede manier van start gaan. Hieronder schetsen wij kort de problematiek.

Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor de jeugdzorg, participatie en maatschappelijke ondersteuning. In 2014 en 2015 lag het accent op de transitie: de overgang van het ene wettelijke stelsel op het andere. Gemeenten hebben er alles aan gedaan om in die fase geen burger tussen wal en schip te laten vallen. Vanaf 2016 werken gemeenten aan de transformatie: stap voor stap wordt de nieuwe werkwijze ingevoerd, waardoor mensen op een andere manier zorg ontvangen; dichterbij en geïntegreerd. Via wijkteams wordt er voor gezorgd dat een burger de zorg krijgt die nodig is, dat er geen overbodige handelingen worden verricht en dat zorgprofessionals van elkaar weten wat ze in een bepaald gezin of met een bepaalde cliënt doen. Dat is een proces van vallen en opstaan, waarbij veel goed gaat maar lang niet altijd. Er vindt een cultuuromslag plaats en dat gaat met horten en stoten. Dat is te zien aan de relaties tussen gemeenten en cliënten, tussen gemeenten en zorgaanbieders, tussen zorgaanbieders en verzekeraars en aan de veranderende rol van het rijk. Tegen die achtergrond is er een aantal onderwerpen waarvan wij het belangrijk vinden dat zijn aan het begin van deze nieuwe kabinetsperiode aangepakt worden, zodat we met een schone lei kunnen beginnen.

BUIG

Over de BUIG is in de ledenvergadering van de VNG in juni jl. een motie aangenomen. Gemeenten willen stabiele, voorspelbare en toereikende financiën voor de bijstand. Hiervoor is een reparatie nodig van het tekort op het macrobudget én een verdeelmodel dat beter aansluit bij de werkelijke opgave die gemeenten hebben. Het beleid van het demissionaire kabinet heeft voor gemeenten in 2016 geleid tot een tekort van € 270 miljoen, waardoor 90% van de gemeenten meer geld kwijt waren aan uitkeringen, dan ze van het Rijk kregen. Bovendien starten gemeenten door de systematiek van het vangnet (uitkeringen aan gemeenten met een tekort boven 5% worden uit het macrobudget betaald) in 2018 met een beslag op het macrobudget van naar schatting € 140 miljoen.

Transformatiefonds Sociaal Domein

Het is de wens van zowel VNG als VWS om te komen tot een Transformatiefonds Sociaal Domein. Dit fonds zal niet worden ingezet om tekorten van gemeenten te dekken, maar is bedoeld als een impuls voor de transformatie sociaal domein in gemeenten. Vorm en werkwijze worden nog uitgewerkt. Het model van de Transitie Autoriteit Jeugd (onafhankelijke derde) wordt als voorbeeld gezien. Er is afgesproken om voor de jaren 2018 t/m 2020 € 18 miljoen per jaar vanuit de integratie-uitkering te reserveren als voeding voor het fonds. De VNG heeft aangegeven dat er dan wel sprake moet zijn van cofinanciering en matching van dit bedrag door het Rijk. In het laatste bestuurlijk overleg is aangegeven dat de eventueel vrij te vallen TAJ middelen hier onderdeel van zijn. Het is echter onduidelijk of dit voldoende middelen zullen zijn voor de matching. Er is geconcludeerd dat het aan een nieuw kabinet is om te besluiten over extra middelen van Rijksweg voor het transformatiefonds.

AMvB 'Reële Prijs'

Onlangs hebben de sociale partners afspraken gemaakt over een wijziging in de loonschalen van huishoudelijke hulpen. Gemeenten zijn in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verantwoordelijk voor huishoudelijke hulp. De VNG heeft gesteld dat deze verhoging in relatie tot de recente AMvB Reële Prijs grote financiële gevolgen heeft voor gemeenten, de inschatting is € 120 tot € 200 miljoen extra per jaar. Ook zijn er mogelijk andere gevolgen, zoals ongewenste en onbedoelde verschuivingen in de markt en het afzien van ondersteuning vanwege te hoge kosten.

In bestuurlijk overleg met de staatssecretaris van VWS is geconcludeerd dat het huidige kabinet hiervoor geen oplossing kan bieden; het is een zaak voor het nieuwe kabinet

Indexatie Sociaal Domein

Gemeenten ontvangen voor hun taken in het kader van de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wmo een integratie-uitkering. Die uitkering is gerelateerd aan de indexatie van het Budgettair Kader Zorg. Die indexatie fluctueert per jaar en is momenteel 3,2 %. VWS bood een lagere indexatie - die overigens ook is uitgekeerd - maar de VNG heeft hier niet mee ingestemd. Het belangrijkste discussiepunt is de mate waarin VWS het criterium 'overige groei jeugd' compenseert. Het CPB bleek over onvoldoende kwalitatieve gegevens te beschikken om deze overige groei te kunnen ramen en vervolgen is de overige groei op 0 gezet. De VNG stelt dat hiermee de groei jeugd onvoldoende wordt gecompenseerd. Daarnaast speelt een vraagstuk rond het anders toedelen van de groeipercentages ten gevolge van zorgakkoorden.

Onderwijsachterstanden

De middelen voor het bestrijden van onderwijsachterstanden worden op basis van een indicator verdeeld over gemeenten. In 2016 nam de VNG op uitnodiging van het ministerie van OCW zitting in een begeleidingscommissie die onderzocht of er een betere indicator is om onderwijsachterstanden te voorspellen. Het overleg over een gedragen besluit over een nieuwe indicator stagneerde op het moment dat duidelijk werd dat de staatssecretaris voor 2018 vasthield aan een ramingsbijstelling van € 65 miljoen op het macrobudget (€ 40 miljoen voor gemeenten en € 25 miljoen voor het primair onderwijs). De VNG zet zich in voor een verdeling die zo goed mogelijk recht doet aan waar de problematiek zich voordoet en voor een voldoende macrobudget.

Wij zijn graag bereid tot een nadere toelichting en verder overleg.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Algemeen Directeur